
Anubhutiprakashah Adhyayah 3

அநுபு⁴திப்ரகாஸ: அத்⁴யாய: 3

Document Information

Text title : Anubhutiprakashah 3

File name : anubhUtiprakAshaH3.itx

Category : upanishhat

Location : doc_upanishhat

Author : Swami VidyAranya

Proofread by : Rama Sivaraman

Latest update : February 11, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

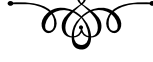
Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 3, 2025

sanskritdocuments.org

அநுபூ⁴திப்ரகாஸ: அத்⁴யாய: 3

3. சா²ந்தோ³க்³யோபநிஷதி³ ஸ்வேதகேதுவித்³யாப்ரகாஸோ நாம த்ரு²த்யோ⁵த்⁴யாய: 1

சா²ந்தோ³க்³யே ஸ்வேதகேதுர்யாமாரு²ணர்லப்³த⁴வாநிமாம் 1

ப்³ரஹ்மவித்³யாம் ஸங்க³ரஹேண வக்ஷயே⁵ஹம் ஸுக²பு³த்³த⁴யே || 1 ||

வேதா³நதீ⁴த்ய க³ர்வேண ஸ்வேதகேது: பராங்முக:² 1

ஆஸீத்ப்ரத்யங்முகீ²கர்தும் கு³ருராஹாதிவிஸ்மயம் || 2 ||

ஏகதத்தவே ஸ்ருதே ஸர்வமஸ்ருதம் ச ஸ்ருதம் ப⁴வேத் 1

அமதம் ச மதம் தத்³வத்³விஜ்ஞாதம் ச பு³த்⁴யதே || 3 ||

நர்க்³வேத³ஜ்ஞாநமாத்ரேண யஜுர்வேதா³தி³ பு³த்⁴யதே 1

தஸ்மாதே³கதி⁴யா ஸர்வஜ்ஞாநம் ஸ்யாதி³த்யலௌகிகம் || 4 ||

மைவம் ம்ரு²த்³தே⁴மலோஹேஷு லௌகிகேஷ்வஸ்ய தர்³ஸநாத் 1

ம்ரு²தா³தி³ஜ்ஞாநத: ஸர்வம் ம்ரு²ந்மயம் ஜ்ஞாயதே ஸ்பு²டம் || 5 ||

ம்ரு²தோ³ க⁴டஸராவாத்³யா: விகாராத் தத்ததா³க்ரு²தி: 1

ம்ரு²த்³போ³தா⁴த்³பு³த்⁴யதே நேதி யது³ச்³யேத ந பு³த்⁴யதாம் || 6 ||

ஆக்ரு²த்யாதா⁴ரபா⁴கோ³ யோ க⁴டஸ்யாஸௌ து பு³த்⁴யதே 1

ஆதா⁴ரோ ம்ரு²த்திகா⁵தே⁴ய ஆகாரஸ்சோப⁴யம் க⁴ட: || 7 ||

ஆதா⁴ரபா⁴க³மாத்ரே⁵பி ஜ்ஞாதே ஜ்ஞாதோ க⁴டோ ப⁴வேத் 1

கோ³புச்²மாத்ரஸம்ஸ்பர்ஸாத்³கோ³ஸ்பர்ஸவ்ரதயூர்திவத் || 8 ||

ஆக்ரு²தேர்யத்³வத்³ஜ்ஞாநே க⁴டாஜ்ஞாநம் த்வயோச்³யதே 1

தத்³வதா³தா⁴ரபோ³தே⁴ந க⁴டோ பு³த்³த⁴: குதோ ந ஹி || 9 ||

ஆக்ரு²த்யாதா⁴ரயோஸ்துல்யம் பா⁴க³த்வம் ந ம்ரு²த்³ம் விநா 1

கேவலாக்ரு²திமாத்ர: ஸந் க⁴ட: க்வா⁵பி ஸமீக்ஷயதே || 10 ||

ம்ரு²த்³ருபாத்காரணத்³ரவ்யாத்கார்யத்³ரவ்யம் க⁴டாதி³கம் (க⁴டாத்மகம்) 1

அந்யத்தத்ஸமவேதம் ஹி ம்ரு²தீ³தி ப்ராஹ தார்கிக: || 11 ||

ஸ்வயுக்த்யா⁵ஸௌ ததா² ப்ரு³தே நத்வேதல்லோகஸம்மதம் ।
க⁴டே ம்ரு³த: ப்ரு³த²க³பூ⁴தே கீத்³ரு³க் தத்த்வமுதீ³ர்யதாம் ॥ 12 ॥

வாசைவாரப்யதே கிம்வா ப்ரு³த²கா³நீயதே வத³ ।
வாசைவாரப்யதே தத்த்வம் கிஞ்சிந்ந ஸ்யாத்க²புஷ்பவத் ॥ 13 ॥

ம்ரு³க³த்ரு³ஷ்ணம்ப⁴ஸி ஸ்நாத: க²புஷ்பக்ரு³தஸேக²ர: ।
வந்த⁴யாபுத்ர இதி ப்ரோக்தோ நிஸ்தத்த்வமகி²லம் க²லு ॥ 14 ॥

ப்ரு³த²கா³நயநம் கர்தும் தீ⁴மதாபி ந ஸக்யதே ।
அதோ⁵ந்ரு³தோ க⁴டோ நைவ ஸத்ய இத்யப்யுபேயதாம் ॥ 15 ॥

ஸமவாயஸ்த்வயா ப்ரோக்த ஆரோபம் ப்ரு³மஹே வயம் ।
ஸ்தா²ணவாரோபிதஸ்சோரோ யதா² ம்ரு³தி³ க⁴டஸ்ததா² ॥ 16 ॥

ஆரோபாத்தூர்வமூர்த்⁴வம் ச தத³பா⁴வாத³ஸத்யதா ।
ஆதா³வந்தே ச யந்நாஸ்தி வர்தமாநே⁵பி தத்ததா² ॥ 17 ॥

காலத்ரயாநுக: ஸ்தா²ணு: ஸத்யோ ம்ரு³ச்ச ததே²க்ஷயதாம் ।
ஸத்யாந்ரு³தே ச மிது²நீக்ரு³த்ய கும்ப⁴ இதீர்யதே ॥ 18 ॥

ஸப்த³ப்ரத்யயகார்யாணி ஸந்தி ம்ரு³த³க⁴டயோ: ப்ரு³த²க் ।
ஸ்தா²ணௌ செளரே ச த்ரு³ஷ்டாநி ப்ரு³த²க் தாநி ததா²5த்ர ச ॥ 19 ॥

த³விவித⁴வ்யவஹாஸ்ய ஸத்³பா⁴வே⁵பி விவேகிந: ।
ஸத்யாயாம் ம்ரு³தி³ தாத்பர்யம் நாந்ரு³தே⁵ஸ்தி க⁴டாதி³கே ॥ 20 ॥

இக்ஷௌ ரஸோ⁵ஸ்த்ய்ரு³ஜீஷம் ச ரஸம் க்ரு³ஹ்ணாதி பு³த³தி⁴மாந் ।
நர்ஜீஷமேவம் கும்பே⁵பி ம்ரு³த³பா⁴கே³ யுக்த ஆத³ர: ॥ 21 ॥

யே க⁴டாதி³ஷு ம்ரு³த³பா⁴கா³ ஜ்ஞாதவ்யா ஆத³ரேண தே ।
ஸர்வே⁵பி ராஸிவிஜ்ஞாநாதே³வ ஜ்ஞாதா ப⁴வந்தி ஹி ॥ 22 ॥

ம்ரு³த³ ஐக்யே⁵பி ஸர்வத்வமாகாரைஸ்தது³பாதி⁴பி: ⁴ ।
நிருபாதி⁴கவிஜ்ஞாநாத் ஸர்வோபஹிததீ⁴ர்ப⁴வேத் ॥ 23 ॥

கடகாதௌ³ ஸத்யபா⁴கா³ பு³த³தா⁴ ஹேமதி⁴யா ததா² ।
குடா²ராதௌ³ ஸத்யபா⁴கா³ பு³த⁴யந்தே லோஹபு³த³தி⁴த: ॥ 24 ॥

யத³யத்கார்யம் தஸ்ய தஸ்ய தீ: ⁴ ஸ்வோபாதா³நபு³த³தி⁴த: ।

இதி வ்யாப்திம் விவக்ஷித்வா த்³ரு'ஷ்டாந்தா ப³ஹவ: ஸ்ருதா: || 25 ||

ஸர்வே ஜக³து³பாதா³நே ஸ்ருதே ஸதி ப⁴வேச்ச²ருதம் |

மதே ஜ்ஞாதே மதம் ஜ்ஞாதமித்யலௌகிகதா குத: || 26 ||

ஸ்ரவணம் கு³ருஸாஸ்த்ராப⁴யாம் மநநம் து ஸ்வயுக்திபி:⁴ |

விஜ்ஞாநம் ஸ்வாநுபூ⁴த்யேதி ஸ்ரவணாதே³ரஸங்கர: || 27 ||

ஸ்வேதகேது: ஸர்வபோ³த⁴மேகபோ³தே⁴ந விஸ்வஸந் |

ப்ரத்யங்முகோ² ப⁴வேத்தஸ்மை ஸர்வோபாதா³நமீரிதம் || 28 ||

இத³ம் ஜக³ந்நாமரூபயுக்தமத்³ய ஸதீ³க்ஷயதே |

ஸ்ரு'ஷ்டே: புரா ஸதே³வாஸீந்நாமரூபவிவர்ஜிதம் || 29 ||

ம்ரு'த்³தே⁴மலோஹஸ்தூநி விகாரோத்பத்தித: புரா |

நிர்விகாராண்யுபாதா³நமாத்ராண்யாஸந் யதா² ததா² || 30 ||

ஸ்வஸஜாதிவிஜாத்யுத்த²பே⁴த³த்ரயவிவர்ஜநாத் |

ஏகமேவாத்³விதீயம் தத் ஸதீ³வஸ்த்வித்யவக³ம்யதாம் || 31 ||

வ்ரு'க்ஷஸ்ய ஸ்வக³தோ பே⁴த:³ ஸாகா²த்³யவயவைஸ்ததா² |

வ்ரு'க்ஷாந்தராத்ஸஜாதீயோ விஜாதீய: ஸிலாதி³த: || 32 ||

ந ஸத்யவயவா: ஸந்தி தேநைகம் ஸ்யாத³க²ண்ட³கம் |

ஜாத்யபா⁴வாத்ஸஜாதீயம் விஜாதீயம் ச து³ர்ப⁴ணம் || 33 ||

ஏகாதி³பி:⁴ பதை³ர்பே⁴த³த்ரயமத்ர நிர்வாயதே |

ஸர்வபே⁴த³விஹீநம் யத³க²ண்ட³ம் தத்ஸதீ³க்ஷயதாம் || 34 ||

அஸ்தீதி ஸப்³த³பு³த்³தீ⁴ த்³வே த்³ரு'ஸ்யேதே நாமரூபயோ: |

தத³பா⁴வாத்புரா ஸ்ரு'ஷ்டே: ஸூந்யமாஹுரவைதி³கா: || 35 ||

நாமரூபாத்மகம் ஸூந்யாத்கிலைது³பபத்³யதே |

தத³யுக்தம் ந வந்த⁴யாயா: புத்ராதுப்த்ராந்தரோத்³ப⁴வ: || 36 ||

ஸூந்யஜத்வே நாம ஸூந்யம் ரூபம் ஸூந்யமிதீத்³ரு'ஸ: |

ஸூந்யாநுவேதோ⁴ பா⁴ஸேத ஸத்³வேத⁴ஸ்த்வவபா⁴ஸதே || 37 ||

தத: ஸத்காரணம் ஸத்து ஸர்வஸ்ரு'ஷ்ட்யர்த்²மைக்ஷேத |

ப³ஹு ஸ்யாமஹமேவாத: ப்ரஜாயேயேதி மாயயா || 38 ||

வஸ்துதோ ப்ஹுபாவஸ்சேதத்வதம் ஸத்விநஸ்யதி ।

மாபூந்நாஸ இதி ஸ்ருத்யா ப்ரகர்ஷேண ஜநி: ஸ்ருதா ॥ 39 ॥ (ஸந்நாஸ:)

ப்ரகர்ஷோ நாம பூர்வஸ்மாதாதிக்யமதிாகா து யா ।

ஸா மாயா ந ஸதீ நாபி ஸூந்யா ஸ்யாத் தூஷிதத்தவத: ॥ 40 ॥

மாயயா ப்ஹுருபத்வே ஸதத்வதம் ந நஸ்யதி ।

மாயிகாநாம் ஹி ரூபாணம் த்விதீயத்வமஸம்பவி ॥ 41 ॥

அசிந்த்யஸக்திர்மாயாதோ துர்கடம் கடயத்யஸௌ ।

உபாதாந்நிமித்தத்வே கல்ப்யேதே ஸதி மாயயா ॥ 42 ॥

ப்ஹு ஸ்யாமித்யுபாதாநபாவ: ப்ரோக்தோ ம்ருதாதிவத் ।

ஐக்ஷதேதி நிமித்தத்வமிதி ப்ரோக்தம் குலாலவத் ॥ 43 ॥

மாயாவ்ருத்திவிஸேஷே யா சிச்சாயாஸௌ ஸதீக்ஷணம் ।

ஈக்ஷித்வா ஸஸ்ருஜே தேஜஸ்தாத்ருக் ஸங்கல்பலீலயா ॥ 44 ॥

ஆகாஸவாயு ப்ராக் ஸ்ருஷ்டாவிதி ப்ரோவாச தித்திரி: ।

திந்மாத்த்ரமாருணி: ஸ்ருஷ்டேர்வக்தும் தேஜ உதைரயத் ॥ 45 ॥

ப்ரஹ்மோபலக்ஷணயைவ ஸ்ருஷ்டி: ஸர்வத்ர கத்யதே ।

ஜகத: கியதாஸ்ப்யேதச்சக்யம் லக்ஷயிதும் க்ஷு ॥ 46 ॥

தேஜஸோஸேதநத்வேபி தேஜ: கஞ்சுகஸம்யுதம் ।

ஸத்ப்ரஹ்ம (தத்ப்ரஹ்ம)பூர்வவத்வீக்ஷ்ய ஸங்கல்பாத்ஸஸ்ருஜே ஹ்யப: ॥ 47 ॥

அப்கஞ்சுகம் ப்ரஹ்ம ப்ருத்வீமந்நஹேதுமகல்பயத் ।

தேஜோஸ்ப்ந்நேப்ய ஏதேப்யோ தேஹப்ஜாநி ஜஜ்ஞரே ॥ 48 ॥

ஜராயுஜாண்டஜோத்பிஜ்ஜானீதி பீஜத்ரயம் க்ஷு ।

ஜீவருபப்ரவேஸார்த்மைக்ஷத ப்ரஹ்ம தேவதா: ॥ 49 ॥

த்ருஷ்ட்வா பூய இஹோத்பந்நாஸ்தேஜோஸ்ப்ந்நாக்யதேவதா: ।

ஏகைகாம் த்ரிவ்ருத்ம் தாஸு குர்வே தேஹாத்ஸ்ருஷ்டயே ॥ 50 ॥

தேஜஸ்யப்ந்யோரம்ஸாவல்பௌ ப்ரக்ஷிப்ய மிஸ்ரணத் ।

தேஜஸ்த்ரிவ்ருத்த்ருத்ம் தத்வத்யந்யோரபி யோஜ்யதாம் ॥ 51 ॥

தேஜோஸ்ப்ந்நைஸ்த்ரிவ்ருத்பூதைரண்ட்ஜாத்விஷயம் ।

நிர்மாய ஜீவருபேண ப்ராவிஸத்தேஷு ஸர்வத: ॥ 52 ॥

அஹங்காரஸ்து சைதந்யஸம்யுக்த: ப்ராணதா⁴ரணாத் |
 ஜீவ: ஸ்யாத்ஸர்வதே³ஹேஷு வ்யாப்நோத்யாபாத³மஸ்தகம் || 53 ||

ஸத்³வஸ்துந்யேவமாரோப்ய ஸம்ஸாரோ மாயயா க்ரு³: |
 அவிசாரக்ரு³தாரோபநிவ்ரு³த்தயர்த²ம் விசார்யதாம் || 54 ||

த்ரிவ்ரு³த்கரணமந்யாதௌ³ ஸ்பஷ்டம் தாவத்³விசாரிண: |
 ப்ரஸித்³தே⁴ தைஜஸே⁵ப்யக்³நாவப³ந்நாம்ஸாவவஸ்தி²தௌ || 55 ||

ஜ்வாலாயாம் ரோஹிதம் ரூபம் ப³ஹுலம் தத்து தேஜஸ: |
 கிஞ்சிச்ச²க்லமபாமேதக்கிஞ்சித்க்ரு³ஷ்ணம் து பூ⁴மிக³ம் || 56 ||

ரூபத்ரயே பூ⁴தக³தே விவிக்தே பெள⁴திகோ⁵நல: |
 காரணவ்யதிரேகேண வாசைவாரப்⁴யதே வ்ரு³தா² || 57 ||

ஜக³தஸ்சாக்ஷுஷஸ்யேத்த²ம் மித்²யாத்வம் வக்துமாதி³த: |
 தேஜோ⁵ப³ந்நத்ரயஸ்யாத்ர சாக்ஷுஷஸ்யோதி³தா ஜநி: || 58 ||

ஆதி³த்யசந்த்³ரவித்³யுத்ஸு மித்²யாத்வம் வஹ்நிவந்நயேத் |
 க்ரு³ஹீத்வைதாவதா வ்யாப்திம் கார்யமித்²யாத்வமஹ்யதாம் || 59 ||

தேஜோ⁵ப³ந்நாக்²யகார்யாணம் மித்²யாத்வே ஸ்யாத்ஸத³த்³வயம் |
 காரணம் ஸத்யமேஷாம் து பூ³ர்வேஷாம் ஜ்ஞாநிநாம் மதி: || 60 ||

த்ரு³ஸ்யே பா³ஹ்யே பெள⁴திகத்வமஸ்து தே³ஹே து நோ ததா² |
 இதி மூட⁴மதேர்நுத்யை தே³ஹே பெள⁴திகதோச்யதே || 61 ||

யத்³ந்நம் பார்தி²வம் பு⁴க்தம் தத்³தீ⁴மாம்ஸபு⁴ஷகை: |
 ஸுக்ஷமமத்யஸ்தூ²லபா⁴கை³ர்³தே³ஹே⁵ஸ்மிந்பரிணம்யதே || 62 ||

ப்ராண லோஹிதமூத்ராம்ஸரபாம் பரிணதிஸ்த்ரிதா⁴ |
 வாங்மஜ்ஜாஸ்தி²விபே⁴த: ஸ்யாத்³த்ரு⁴ததைலாதி³ தேஜஸ: || 63 ||

ஸ்தூ²லே ச மத்⁴யமே பா⁴கே³ காரணாநுக³தி: ஸ்பு²டா |
 தீ⁴ப்ராணவாக்ஷு ஸந்தே³ஹம் த³தி⁴த்³ரு³ஷ்டாந்ததோ⁵நுத³த் || 64 ||

க்ரு⁴தே விலீனோ த³த்⁴யம்ஸோ⁵நுக³தோ பா⁴தி ந ஸ்பு²ட: |
 ததா²பி த³தி⁴கார்யத்வம் வித்³யதே ஸர்வஸம்மதம் || 65 ||

ததா² மந:ப்ராணவாசாம் ப⁴வத்வந்நாதி³கார்யதா |

அதீந்த³ரியத்வாத் ப்ரத்யக்ஷா காரணாக³திர்ந ஹி || 66 ||

நித்யத்³ரவ்யம் மனோ நாந்நகார்யமித்யாஹ தார்கிக: |

ஸ ஏஷொம்⁵ங்கா³ரத்³ரு'ஷ்டாந்தத்³வாரேண ப்ரதிபோ³த்⁴யதே || 67 ||

யதா² க²த்³யோதமாத்ர: ஸ்யாத³ங்கா³ர: காஷ்ட²ஸங்க்ஷயே |

காஷ்ட²வ்ரு'த்தௌ(வ்ரு'த்³தௌ⁴)ஜ்வலத்யக்³நிஸ்ததா² வித்³யாந்மனோந்நயோ: || 68 ||

த்யக்தே⁵ந்நே பஞ்சத³ஸஸு தி³நேஷு க்ஷயதே மந: |

தேந ஸ்மர்தும் ந ஸக்தோ⁵பூ⁴ச்²வேதகேதுர்ந கிஞ்சந || 69 ||

அந்நேந புஷ்டே மநஸி வேதா³ந் ஸஸ்மார தக்ஷணாத் |

அந்வயவ்யதிரேகாப்⁴யாம் மனோ⁵ந்நமயமிஷ்யதாம் || 70 ||

பௌ⁴திகத்வே⁵கி²லஸ்யைவம் ஸ்தி²தே பூ⁴தாதிரேகத: |

தந்நாஸ்தி தத்³வத்³பூ⁴தாநி நைவ ஸத்³ வ்யதிரேகத: || 71 ||

ஜக³த: காரணம் யத்ஸத³த்³வைதம் தத்³விஜ்ஜ்ஞிவாந் |

ஸ்வேதகேதுஸ்தாவதாஸ்ய ஜீவத்வம் ந நிவர்ததே || 72 ||

ஸ்வஸ்ய ப்ரஹ்மத்வபோ³தே⁴ந ஜீவத்வமபக³ச்²தி |

இத்யபி⁴ப்ரேத்ய தம் ஸிஷ்யம் புந: ப்ரோத்ஸாஹயத்யஸௌ || 73 ||

ஸ்வப்நாவஸாநம் ஜானீஹி மம வ்யாகுர்வதோ முகா²த் |

ஸ்வஸ்ய ஸ்வரூபம் ஸத்தத்வமிதி ஸுப்தௌ ஸ்பு²டம் க²லு || 74 ||

யதா³ ஸுஷுப்திமாப்நோதி புமாநேதம் ததா³ ஜநா: |

ஸ்வபிதீத்யாஹுரேதஸ்ய தாத்பர்யம் ப்ரவிசிந்த்யதாம் || 75 ||

திங்ந்தம் பத³மஜ்ஞாநாம் ஸுப³ந்தம் து விவேகிநாம் |

ஸ்யாந்நித்³ராணஸ்ய நாமைதத்³வஸ்துதத்த்வாவபா⁴ஸகம் || 76 ||

ஸ்வப்நஜாக³ரயோர்ஜீவ: ஸத்தத்வாத்³பி⁴ந்நவத்³ப⁴வேத் |

ஸுஷுப்தௌ ஸம்யகே³கத்வம் யாதி ஸத்³வஸ்துநா ஸஹ || 77 ||

ஜீவத்வமாத்மந: ப்ராணதா⁴ரணந்ந ஸ்வபா⁴வத: |

ஸத்³ரூபத்வம் ஸ்வதஸ்தத்து ஸ்பு²டம் ஸ்வபிதி நாமத: || 78 ||

ஸ்வமபீதீதி நாம்நோ⁵ஸ்ய நிருக்திரவக்³ம்யதாம் |

ஸ்வரூபம் வாஸ்தவம் ஸுப்தௌ ப்ராப்யமித்யுதி³தம் ப⁴வேத் || 79 ||

உபாதே⁴ர்மநஸோ ஜாக்³ரத்ஸுப்த்யவஸ்தே² ஹி நாத்மந: |
இத்யபி⁴ப்ரேத்ய ஸுகுநித்³ருஷ்டாந்த: ப்ரோச்யதே தி⁴ய: || 80 ||

ஸுகுநி: ஸுல்த்ரப³த்³தோ⁴ ய: ஸ க³ச்²ந்விவிதா⁴ தி⁴ஸ: |
அலப³த்⁴வாதா⁴ரமாகாஸே ப³ந்த⁴நஸ்தா²நமாவ்ரஜேத் || 81 ||

ஸத்தத்வே பா⁴யயா ப³த்³த⁴ம் மநோ ஜாக்³ரணம் வ்ரஜேத் |
அலப³த்⁴வா தத்ர விஸ்ராந்திம் ஸத்தத்வே லீயதே புந: || 82 ||

ஆத்மச்சா²யா⁴ஸி மநஸா ஸதா³ஸ்க³ச்²தி க³ச்²தி |
க³த்யாக³தீ து ஸம்ஸார: ஸ ச ஸ்வாத்மநி கல்பித: || 83 ||

மநோலயே⁴ஸநுபாதி: ஸந்நாத்மா ஸம்ஸாரவ்ரஜித: |
ஸ்வேந வாஸ்தவருபேண ஸுஷுப்தாவவதிஷ்ட²தே || 84 ||

சிச்சா²யா ச வபு: ஸ்தூ²லமிந்த³ரியாண்யாத்மபோ³த்⁴நே |
த்³வாராணீத்யாஹ மந்த்ரோ⁴ஸயம் ரூபம்ரூபமிதி ஸ்பு²டம் || 85 ||

தே³ஹே தே³ஹே ப்ரதிச்சா²யாருபோ⁴ஸ்பூ⁴த் ஸ்வாத்மபு³த்³த⁴யே |
மாயாபி⁴நிந்த்³ரோ ப³ஹுதா⁴ தே³ஹோ⁴ஸ்பூ⁴த் ஸ்வாத்மபு³த்³த⁴யே || 86 ||

இந்த்³ரியாஸ்வாஸ்தேந யுக்தாஸ்தச்ச ஸ்வாத்மாவபு³த்³த⁴யே |
சா²யாமாஸ்ரித்ய தத்ராத்த்மா போ³தி⁴த: ஸுப்திவ்ரணநாத் || 87 ||

அஸநாயாபிபாஸோக்த்யா தே³ஹமாஸ்ரித்ய போ³த்⁴யதே |
அஸநாயாபிபாஸாக்²யாத்³வயம் ஸ்வபிதிநாமவத் || 88 ||

அஸநாயா ஜநை: ப்ரோக்தா க்ஷுதா⁴வஸ்துவிவேகிபி:⁴ |
நயத்யஸிதமியேவமப்ஸு நிர்வசநம் ப⁴வேத் || 89 ||

பீதா ஆபோ⁴ஸுநம் பு⁴க்தம் த்³ரவீக்ரு³த்ய நயந்த்யத: |
அஸநாயேதி ஸப்³தோ³க்தா விண்மாம்ஸோத்பத்திரந்த: || 90 ||

விண்மாம்ஸஹேதுரநம் யதே³தஸ்யோத்பாத³கம் ஜலம் |
ஜலஸ்யோத்பாத³கம் தேஜஸ்தஸ்ய சோத்பாத³கம் ச ஸத் || 91 ||

அநுமாயாத்ர கார்யேண ஜ்ஞேயம் தத்காரணம் பரம் |
ஸந்மூலகாரணம் ஜ்ஞேயம் ஸ்யாத்³விஸ்வாஸோ⁴ஸநுமானத: || 92 ||

புரீஷாத்³யந்நகார்யம் ஸ்யாத் ஸத்யேவாந்நஸ்ய ஸத்த்வத: |

ஸத்யாமேவ யதா² கும்போ⁴ ம்ரு³தி³ த்³ரு³ஷ்டோ ந சாந்யதா² || 93 ||

வ்ரீஹ்மாத்³யந்நம் ஸதீஷ்வேவ த்³ரு³ஷ்டமப்ஸு ந சாந்யதா² |
ஆபஸ்ச ஸ்வேத³ரூபா ஸ்யு: ஸத்யேவோஷ்ணே ஹி தேஜஸி || 14 ||

தேஜஸ்ச பா⁴வருபத்வாத்ஸம்ப⁴வேந்ந ஸதா விநா |
ஸதஸ்தூதபத்திராஹித்யாந்நாந்வேஷ்யம் காரணந்தரம் || 95 ||

ஸம்மூலா: ஸகலா தே³ஹா இதா³நீம் ச ஸதி ஸ்தி²தா: |
அந்தே ஸத்யேவ லீயந்தே வித்³யாத்ஸத்தத்த்வமத்³வ்யம் || 96 ||

யதா² பூ⁴தாதிரேகேண பெள⁴திகம் நைவ வித்³யதே |
பூ⁴தாநி ச ஸதோ⁵ந்யாநி ததா² நேத்யுபபாதி³தம் || 97 ||

அஸநாயாமுகே²நேத்த²ம் ஸத்தத்தவே தீ: ⁴ப்ரவேஸிதா |
பிபாஸாமுக²தோ⁵ப்யஸ்மிந் ஸதி தீ⁴ரவதார்யதே || 98 ||

உத³ந்யேதி பிபாஸாயா பர்யாயஸ்தம் விவேகிந: |
உத³கம் ஜயதீத்யேவம் தேஜஸ்யேவம் ப்ரயுஞ்ஜதே || 99 ||

பீதம் ஜலம் ஸரீரஸ்த²ம் தேஜஸா ஜீர்யதே தத: |
மூத்ரம் ரக்தம் ச நிஷ்பந்நம் த்³ரவத்வாஜ்ஜலஜே உபே⁴ || 100 ||

தாப்⁴யாமாபோ⁵நுமீயதே தாபி⁴ஸ்தேஜஸ்ததஸ்து ஸத் |
வ்யாப்திம் க்³ரு³ஹீத்வா ஸர்வத்ர யோஜநாயோதி³தம் புந: || 101 ||

தே³ஹே யே⁵வயவா: ஸந்தி பதா³ர்தா: ²ஸந்தி தே ப்³ஹி: |
தேஷு ஸர்வேஷு ஸந்மாத்ரரூபத்வமவதா⁴ர்யதாம் || 102 ||

பௌ⁴திகத்வம் புரா ப்ரோக்தம் தது³க்தம் தே³ஹபா³ஹ்யயோ: |
இந்த்³ரியத்³வாரதோ வோத்³து⁴ம் ப்ரோச்யதே மரணக்ரம: || 103 ||

ம்ரியமாணஸ்ய வாகா³தி³வ்ரு³த்திர்மநஸி லீயதே |
மநோவ்ரு³த்தேர்லய: ப்ராணே ப்ராணவ்ரு³த்தேஸ்து தேஜஸி || 104 ||

ஸ்வாஸஸ்யோபரதாவுஷ்ணம் ஸ்ப்ரு³ஷ்ட்வா ஜீவநநிர்ஸயம் |
குர்வத்யுஷ்ணம் து தத்தேஜ: ஸத்³வஸ்துநி விலீயதே || 105 ||

சா²யாதே³ஹேந்த்³ரியத்³வாரை: பதா³ர்தோ² யோ⁵த்ர போ³தி⁴த: |
ஸ ஏஷ ஸர்வஜக³தோ⁵ணிமா வஸ்த்வந்தரம் ந து || 106 ||

ஸ்து²லத்வாணுத்வருபாப்⁴யாம் வஸ்த்வேகம் பா⁴ஸதே த்³விதா⁴ ।

ஸ்து²லமிந்த்³ரியக³ம்யத்வாந்நாமருபாத்மகம் ஜக³த் || 107 ||

ஸத³த்³வைதம் ப⁴வேத்ஸூக்ஷமமிந்த்³ரியாவிஷயத்வத: ।

ஏததா³த்மகதைவாஸ்ய ஸ்து²லஸ்யேதீஹ யுஜ்யதே || 108 ||

அணுத்வம் வஸ்துந: ப்ரோக்தம் யத்தத்ஸத்யமபா³த⁴நாத ।

ஸ்து²லத்வம் மாயயா க்லு³ப்தம் ஜ்ஞாநேநைதஸ்ய பா³த⁴நாத || 109 ||

அபா³த⁴யோ ய: ஸ ஏவாத்மா ஸர்வஸ்ய ந து கல்பித: ।

ஸ்வேதகேதோ யத³த்³வைதம் தத³ஸி த்வம் ந மாநவ: || 110 ||

சிச்சா²யாவாநஹங்காரோ⁵தீ⁴தே வேத³சதுஷ்டயம் ।

த்வம் து ஸாக்ஷவே தஸ்யாத: ஸத³ஸி த்வம் ந சேதர: || 111 ||

பி⁴ந்நோ⁵பூ⁴த்³த்⁴ரு³த³யக்³ரந்தி:² ஸ்வேதகேதோர்விவேகத: ।

தீ⁴தோ³ஷம் ஸம்ஸயம் மார்ஷ்டும் பூ⁴யோ ப்³ருஹீத்யவோசத || 112 ||

ஸதா ஸம்பத்³யதே ஜீவ: ஸுஷுப்தாவித்யுதீ³ரிதம் ।

ததா²சேத்ஸதி ஸம்பந்நோ⁵ஹமித்யஸ்ய குதோ ந தீ:⁴ || 113 ||

நாநாவ்ரு³க்ஷ ரஸைக்யேந ஸம்பந்நே மது⁴நி ஸ்தி²த: ।

ந பு³த்⁴யதே ரஸோ⁵ஸ்யேதி ததா² ஸர்வலயாந்ந தீ:⁴ || 114 ||

ஜீவோபாதி⁴லயே⁵ப்யத்ர தத்³பீ³ஜஸ்யாவஸேஷத: ।

தது³பாதி⁴க ஏவாஸ்மிந் தே³ஹே⁵ந்யேத்³யு: ப்ரபு³த்⁴யதே || 115 ||

சித்தைகாக்³ர்யாய தச்ச²ங்கா பரிஹார்யா து வஸ்துஷு ।

பூர்வோக்தமேவ தத்³போ³த்³து⁴ம் ததே³வாஹ புந்ரு³ரு: || 116 ||

ப்ராஜ்ஞம்மந்யதயா தத்த்வமவிஸ்வஸ்ய ஸ்வஸங்கயா ।

புந: புநர்ப்ரு³ச்ச²த்தம் ப்ரத்யாஹாஸௌ புந: புந: || 117 ||

ஸுஷுப்தௌ பு³த்³த்⁴யபா⁴வே⁵பி புநர்ஜாக்³ரணே⁵ஸ்தி தீ:⁴ ।

ஆக³ச்ச²ம் ஸத இத்யேத்வம் ததா³ கஸ்மாந்ந வேத்யஸௌ || 118 ||

ஸுப்தௌ ஸத்³ருபமஜ்ஞாத்வா ஸதை³க்யம் ப்ராப்தவாம்ஸ்தத: ।

ஸதோ நாக்³மநம் ஸ்மார்யமபாமஸ்மரணம் யதா² || 119 ||

க³ங்கா³ஜலம் ப்ரவிஸ்யாப்³தௌ⁴ மேகே⁴நாக்ரு³ஷ்ய ஸிச்யதே ।

நாஜ்ஞாதத்வாத்ஸ்ம்ரு³திஸ்தத்ர தத்³வத³த்ர ஸ்ம்ரு³திர்ந ஹி || 120 ||

வ்யாக்⁴ராதி:³ ஸுப்த ஏவாத்ர பு³த்⁴யதே வாஸநாவஸாத் |
 ந நஷ்டா வாஸநேத்யேவம் விவக்ஷித்வோச்யதே புந: || 121 ||
 ஜீவஸ்ய நஸ்வரஸ்யைக்யம் ந நித்யேந ஸதேதி சேத் |
 ஜீவோ ந நஸ்யதி க்வாபீத்யேவம் வ்ரு³க்ஷவத்³க்ஷயதாம் || 122 ||
 ஸாகா²ம் வ்ரு³க்ஷே ஜீவபூர்ண ஜீவஸ்த்யஜதி யாமஸௌ |
 ஸுஷ்யேநநாந்யா ததா² ஜீவே⁵பக³தே ம்ரியதே வபு: || 123 ||
 நாமரூபயுதம் ஸ்தூ²லம் தத்³தீ⁴நாத்ஸத³ணை: கத²ம் |
 உத்பந்நமிதி சேத்³பீ³ஜாத்³வடவ்ரு³க்ஷவத்³க்ஷயதாம் || 124 ||
 ந்யாயாக³மாப்⁴யாம் ஸித்³த⁴ம் ச ஸ்ரத்³தா⁴ஹீந: பராங்முக:² |
 ந பு³த்⁴யதே ஸ்வேதகேதோ ஸ்ரத்³த⁴ஸ்வாந்தர்முகோ² ப⁴வ || 125 ||
 ஸத்ஸர்வத்ர ஸ்தி²தம் கஸ்மாந்ந ஸர்வே விது³ரீத்³ரு³ஸம் |
 முமுகூஸ்து கத²ம் வேத்தீத்யத்ர த்³ரு³ஷ்டாநத உச்யதே || 126 ||
 லவணஸ்ய க⁴நம் நீரே விஸீநம் வேத்தி ந த்வசா |
 ஜிஹ்வயா வேத்தி தத்³வத்ஸது³பாயேநைவ பு³த்⁴யதே || 127 ||
 ஸதி ஸர்வேந்த்³ரியாக³ம்யே க உபாய: ஸ உச்யதே |
 உபாய உபதே³ஸோ⁵த்ர ப⁴வேத்³க³ந்தா⁴ரமார்க்³வத் || 128 ||
 க³ந்தா⁴ராத்³யோ வநே நீதஸ்தஸ்கரைப்³த்³த⁴நேத்ரக: |
 தஸ்ய பீ³ந்த⁴ம் விமுச்யாத்ர க்ரு³பாலுர்மார்க்³மாதி³ஸத் || 129 ||
 தேநாதி³ஷ்டமவிஸ்மரு³த்ய தீ⁴மாந் க³ந்தா⁴ரமாப்தவாந் |
 அவித்³யயாவ்ரு³தம் தத்த்வம் வேத்த்யேவமுபதே³ஸத: || 130 ||
 அஸ்லேஷநாஸௌ விது³ஷ: ஸஞ்சிதாகா³மிகர்மணை: |
 ப்ராரப்³தே⁴ போ⁴க³ஸங்க்ஷணே முச்யதே ந து ஜாயதே || 131 ||
 கீத்³ரு³ஸீ மதிரஸ்யேதி சேத்³வாகா³வியாத்³யதா² |
 மூட⁴ஸ்ய தத்³வதே³வாஸ்ய வைலக்ஷண்யம் ந கிஞ்சந || 132 ||
 ஸமாநாயாம் ம்ரு³தாவேகோ முக்தோ நாந்ய: குதோ வத்³ |
 ஸத்யாந்ரு³தாபி⁴ஸந்த⁴த்வம் வைஷம்யம் ஜ்ஞாநிமூட⁴யோ: || 133 ||
 தஸ்கராதஸ்கரௌ செளர்யஸங்க்யா தலரக்ஷகை: |

க்³ரு'ஹீதௌ ந க்ரு'தம் செளர்யமித்யாஹதுருபா⁴வபி || 134 ||

க்³ரு'ஹீத: பரஸூம் தப்தம் தௌ தயோஸ்தஸ்கரோ⁵ந்ரு'தம் |
அபி⁴ஸந்தா⁴ய து³க்³த: ஸந் ஹந்யதே தலரக்ஷகை: || 135 ||

அதஸ்கர: ஸத்யஸந்தோ⁴ ந த³க்³தோ⁴ முச்யதே ச தை: |
அஜ்ஞாந்யந்ரு'தஸந்தோ⁴சுத்ர ஸத்யஸந்தா⁴ஸ்து தத்த்வவித் || 136 ||

மர்த்யோ⁵ஹமிதி ஸந்தா⁴ய ம்ரியதே ஜாயதே ச ஸ: |
ப்³ரஹ்மாஹமிதி ஸந்தா⁴ய முச்யதே ந ச ஜாயதே || 137 ||

பு³த்³தி⁴தோ³ஷம் ஸமாதா⁴தும் த்³ரு'ஷ்டாந்தாஸ்தைஸ்தவாத்ர கிம் |
த்வம் ஸதே³வேத்யபி⁴ப்ரேத்ய நவக்ரு'த்வ உபாதி³ஸத் || 138 ||

பி⁴ந்நக்³ரந்தி:² ஸ்வேதகேதுர்மநநாச்சி²ந்நஸம்ஸய: |
ஸத³த்³வைதம் ஸ்வமாத்மாநம் விஸேஷேணவபு³த்³த⁴வாந் || 139 ||

ஸ்வேதகேதோர்ப்³ரஹ்மவித்³யா வ்யாக்²யாதா ஸ்பு²டமேதயா |
துஷ்டோ⁵ஸ்மாநநுக்³ரு'ஹ்ணது வித்³யாதீர்த்²மஹேஸ்வர: || 140 ||

இதி ஸ்ரீமத்³விதா⁴ரண்யமுநிவிரகிதே அநுபூ⁴திப்ரகாஸே
சா²ந்தோ³க்³யோபநிஷதி³ ஸ்வேதகேதுவித்³யாப்ரகாஸோ நாம த்ரு'தீயோ⁵த⁴யாய: ||
3 ||

Proofread by Rama Sivaraman

——
Anubhutiprakashah AdhyAyah 3
pdf was typeset on March 3, 2025

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

